

Uluslararası Cami Sempozyumu (Sosyo-Kültürel Açıdan)

08-09 Ekim 2018 MALATYA

BİLDİRİLER KİTABI

II. CİLT

Yayına Hazırlayan
Prof. Dr. Fikret KARAMAN

İnönü Üniversitesi
(İlahiyat Fakültesi)

İnönü Üniversitesi Yayınları No: 39
İnönü Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yayınları No: 3

Sertifika No
26607

Yayına Hazırlayan
Prof. Dr. Fikret KARAMAN

Takım Numarası
978-975-8573-80-6 (Tk)

ISBN
978-975-8573-79-0 (1.C)

1. Baskı Aralık 2018 Ankara 1000 Adet

Editörler
Prof.Dr. Fikret KARAMAN
Dr. Öğr. Üyesi Emine GÜZEL
Dr. Öğr. Üyesi Fethullah ZENGİN
Arş. Gör. Ömer TOZAL

İsteme Adresi
İnönü Üniversitesi İlahiyat Fakültesi
44280 Kampüs / MALATYA
Telefon: (0422) 377 49 99
e-posta: ilahiyat@inonu.edu.tr

Baskı

Serhat Mah. 1256 Sokak No:11
Yenimahalle / ANKARA
Tel: 0312 354 91 31 (pbx)
Faks: 0312 354 91 32
e-posta: bilgi@tdv.com.tr

**Açıklama: Bu eserde yer alan tebliğ metinlerinin tüm sorumluluğu,
yazarlarına aittir.**

İçindekiler

4. OTURUM MAVİ SALON

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Mehmet AKBAŞ

Medrese Öncesi Mescitlerde Hadis Rivayeti -

Veysel ÖZDEMİR

1

Medreselerin Kuruluşuna Kadar Camilerde Eğitim

Mustafa Necati BARIŞ

11

Medreselerin Ortaya Çıkışı Camilerdeki İlmi Faaliyetleri Etkiledi Mi?: VI./

XII. Ve VII./XIII. Yüzyıllarda Bir İlim Merkezi Olarak Dımaşk Emeviyye

Camii

Harun YILMAZ

33

4. OTURUM PEMBE SALON

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Vejdi BİLGİN

Cami Ve Mescitlerin Fıkhi Statüsü Ve Kuruluş Ahkâmı

Mehmet BİRSİN

67

Halep'teki Osmanlı Camilerin Yönetimi

Anas ALJAAD

Mehmet AYAS

81

Camiler Ve Cami Hizmetlilerinin Vakıflar Umum Müdürlüğünce İdaresi

(1931-1950)

Mehmet BULUT

103

4. OTURUM TURUNCU SALON

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Ali AKPINAR

Gayri-Müslim Bir Ülkede Cami Ve Fonksiyonları: Büyük Britanya Örneği

Aydın Bayram

119

Afganistan Ve Pakistan'daki Mescit Ve Camilerin Tarih Sürecinde Eğitsel,

Sosyal Ve Kültürel Alanlardaki Fonksiyonları

Mehterhan FURKANİ

143

A Research Study On The Evolution Of Mosque Architecture In Iran: Case
Study Tabrız Blue Mosque

Mahshid MIKAEILI

167

5. OTURUM MAVİ SALON

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Temel YEŞİLYURT

Olağanüstü Durumlar Din Ve Diyanet: 15 Temmuzda Okunan Salâların
Sosyolojik Etkileri Üzerine Bir İnceleme

Mustafa ARSLAN

185

Müslüman Toplumun Kalbi Olarak Câmî

Ejder Okumuş

199

Toplumun Eğitim Ve Kültüründe Camilerin Fonksiyonu: Malatya Örneği

Fikret KARAMAN

217

Gülşen SAYIN

217

Salâ Okuma Geleneği Yönüyle Camilerimizin Fonksiyonu

Mehmet DİNÇOĞLU

235

5. OTURUM PEMBE SALON

Oturum Başkanı: Prof. Dr. İbrahim KUTLUAY

İstanbul Camileri Bağlamında Ermeni Mimarların Osmanlı Cami

Mimarisine Etkisi

Cahit KÜLEKÇİ

255

Endülüs Medeniyetinde Camiler Ve Toplumsal Dayanışmaya Katkısı

Cahid KARA

267

İspanyol Ve Fransız Kaynaklarına Göre Endülüs Camileri

Hicabettin SARI

281

Memlükler Döneminde Bir İlim Kurumu Olarak Cami:

İbn Tolun Camii Ve Cami-Vakif-Medrese İlişki

Muhammet Enes MİDİLLİ

299

5. OTURUM TURUNCU SALON

Oturum Başkanı: Haydar BEKİROĞLU

Tövbe Suresinde Zikredilen Mescidlerin İmarı İle İlgili Ayetlerin Mesajları
Açısından Değerlendirilmesi

Atilla YARGICI

315

Kur'anî Bir Bakışla Eğitim Kurumu Olarak Caminin Fonksiyonları

Musa K. YILMAZ

331

Kur'an'da Mescitlere Yüklenen Misyonlar

Avnullah Enes ATEŞ

341

İlk Dönem "İbadet Mekânı" Algısı Bağlamında Kur'an'da Mabetler İle İlgili
Kavramların Dönüşümü

Harun BEKİROĞLU

351

5. OTURUM MAVİ SALON

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Ömer YILMAZ

Cami Merkezli Din Hizmetlerinde Cemaatin Temel Beklentileri Ve Bu
Beklentileri Karşılamada Empatik İletişimin Etkisi

Yusuf BATAR

373

Kampüs Camileri Ve Üniversite Gençliği

Nurullah AYDENİZ

391

Cumhuriyet Dönemi Fatih Camii'nde Hadis Eğitimi

Seyit Ali GÜŞEN

409

Türkiye'de Cami Merkezli Din Eğitimi Konusunda Yapılan Çalışmalar
Üzerine Bir İnceleme

İbrahim AŞLAMACI

427

Mercani Camii Ve Kazan Müslümanlarının Dini Hayatındaki Yeri

Şir Muhammed DUALI

447

6. OTURUM PEMBE SALON

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Atilla YARGICI

Urfa'da Câmî Mûsikîsi
(Ferâciye Ve Salât-ı Kemâliye Örneği)

Hüseyin AKPINAR

459

Mimarî Ve Dinî Yapı Olarak Cami Ve Cami İle İlgili Unsurların Divan Şiirine
Yansımaları

Yunus KAPLAN

469

Malatyalı Necatî'nin Yeni Cami Methiyesi

Mehmet Korkut ÇEÇEN

499

Harput Sara Hatun Camii Kitabe Ve Süslemeleri

Emine GÜZEL

505

6. OTURUM TURUNCU SALON

Oturum Başkanı: Prof. Dr. İbrahim TÜRKMEN

21. Yy Cami Mimarisinde Estetik Arayışın Mekânsal Ve Biçimsel Analizi

Süheyla BÜYÜKŞAHİN SIRAMKAYA

Esra YALDIZ

Dicle AYDIN

539

Estetiğin Mimariyle Buluştuğu Mekân: Camii

Şahin EFİL

571

Câmi Tefrîşâtında Estetik Sorunlar

Fatih ÖZKAFA

585

Camilerin İmarı Bağlamında Bünyan Ulu Cami Portali

Mustafa IŞIK

603

7. OTURUM MAVİ SALON

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Hüseyin YILMAZ

Sosyo-Kültürel Kalkınmada Cami Ve Zühd Çağı Değerleri

Mustafa ALTUNKAYA

621

Modernleşme Sürecinde Camiler Ve Sosyo-Kültürel İşlevleri

Hasan ARSLAN

637

Genç Neslin Camilere Alışmasında/Alışamamasında

Üslubun (Lisân-I Hâl Ve Lisân-I Kâl'in) Etkisi

Lokman BEDİR

655

Kadınların Camiye Gelmelerine Engel Olarak Görülen Hususların

Günümüz Açısından Değerlendirilmesi

Ahmet ÇETİNKAYA

669

7. OTURUM PEMBE SALON

Oturum Başkanı: Doç. Dr. Ali DUMAN

Cami’de Cemaatle Namaz Kılmanın Dini, Sosyal Ve Psikolojik Açıdan

Önemi Ve Etkisi

Saffet SANCAKLI

689

Yaz Kur’an Kursu Öğrencilerinin “Cami” Ve “Din Görevlisi” Kavramlarına

İlişkin Metaforları

Şuayip ÖZDEMİR

Tuncay KARATEKE

711

Cami Eğitiminde Kullanılan Din Dilinin Din Eğitimi Açısından

Değerlendirilmesi

Mustafa MÜCAHİT

725

Camilerde Eğitsel Oyun Kullanımı Ve Çocuklara Camiyi Sevdiren

İki Faaliyet Örneği: “Ödevini Camide Yap” Ve “Camide Çiçeğim Var”

Faaliyetleri

Nurettin KÜÇÜK

753

7. OTURUM TURUNCU SALON

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Fatma Asiye ŞENAT

Emeviyye Camii Etrafında Oluşan İnançlar

Mehmet Salih GECİT

771

Emevîler Dönemi Cami-Siyaset İlişkisi Ve Sonuçları Üzerine Bazı

Değerlendirmeler

Mustafa ÖZKAN

817

Hiz. Peygamber Dönemi Medinesinde Mescid’in Sosyal Ve İdari

Rolleri Üzerine

Fethullah ZENGİN

831

Hicâz Bölgesinde İbadet Mekânları: Lât, Menât Ve Uzzâ Örneği

Mahmut KLPETİN

839

DEĞERLENDİRME OTURUMU

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Huriye MARTI

KONUŞMACILAR

1-Prof. Dr. Âdem APAK

2-Prof. Dr. Hüseyin Yılmaz:

3-Prof. Dr. Mehmet KUBAT

4-Prof. Dr. Vejdi BİLGİN

YAZ KUR'AN KURSU ÖĞRENCİLERİNİN “CAMİ” VE “DİN GÖREVLİSİ” KAVRAMLARINA İLİŞKİN METAFORLARI

Şuayip ÖZDEMİR¹

Tuncay KARATEKE²

Özet: Bu çalışmanın amacı yaz Kur'an kursu öğrencilerinin cami ve din görevlisi (imam-müezzin) kavramları hakkındaki algılarını metaforlar aracılığıyla ortaya çıkarmaktır. Araştırmanın çalışma grubunu, 2018 yılında Elazığ ilinde farklı camilerden seçilen 467 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri katılımcıların, “cami.... gibidir, çünkü....”, “din görevlisi (imam-müezzin)...gibidir, çünkü....” cümlelerini tamamlamaları yoluyla elde edilmiştir. Verilerin analizinde frekans, yüzde ve içerik analizi kullanılmıştır. Araştırmada, yaz Kur'an kursu öğrencileri cami kavramına ilişkin 38 metafor, din görevlisi kavramına ilişkin 62 metafor üretmişlerdir. Öğrencilerin cami kavramıyla ilgili oluşturdukları metaforlar beş kategoriye ayrılmıştır. Din görevlisi hakkında ürettikleri metaforlar ise 6 kategori altında toplanmıştır. Öğrencilerin oluşturduğu metaforlar sonucunda oluşturulan kategorilere göre cami kavramı öğrenciler tarafından en çok ibadet ve eğitim yeri olarak, din görevlisi ise eğitimi ve ibadetleri yapan/yaptıran biri olarak algılanmıştır. Araştırma sonucunda cami kavramıyla ilgili bütün metaforların olumlu özellik taşıdığı belirlenmiştir. Din görevlisi kavramına ilişkin üretilen bazı metaforların ise (düşman, gardiyan, sert) olumsuz olduğu saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yaz Kur'an kursu, öğrenci, metafor, cami, din görevlisi.

☞ SUMMER QUR'AN COURSE STUDENTS' METAPHORS ABOUT CONCEPTS OF “MOSQUE” AND “RELIGIOUS OFFICER”

Abstract: The aim of this study is to reveal the Summer Quran Courses Students' perceptions about concept of mosque and religious official (imam-muezzin) via metaphors. The study group of the study is composed of 467 students selected from different mosque in Elazığ province in

¹ Prof. Dr., Amasya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, Din Eğitimi Anabilim Dalı, sozdemir@amasya.edu.tr.

² Dr. Öğretim Üyesi, Fırat Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Din Eğitimi Anabilim Dalı, tkarateke@firat.edu.tr

2018. The research data were collected by asking the participants' to complete the statements "the mosque is like..... because.....", the religious officer (Imam-Muzzin) ise like.....because.....". For the analysis of the data, frequency and percentage and content analysis was used. In the research, summer Qur'an course students produced 38 metaphors about the mosque, 62 metaphors about the concept of religious officer. Metaphors produced by students about mosque concept were classified five categories. Metaphors produced by students about religious officer were classified six categories. According to the categories created, the mosque was mostly perceived as the place of worship and education, the religious officer was mostly perceived as educator and worshiper/manage worship. As a result of the research, it has been determined that all the metaphors related to the mosque concept have positive features. Some metaphores (enemy, guards, hard person)produced about the concept of religious officer were observed to negative.

Keywords: Summer Qur'an course, student, metaphor, mosque, religious.

❧ Giriş

Grekçe metaphoradan gelen "metafor" kelimesi, "meta"/öte ve "pherein" /taşımak, yüklenmek kelimelerinden türemiştir ve "bir yerden başka bir yere götürmek" anlamına gelmektedir.³ Türkçede "benzetme, eğretileme", eski Türkçede "mecaz", Arapçada "istiare" kavramlarıyla karşılanan⁴ metafor, Türk Dil Kurumu (TDK) Sözlüğünde "bir kelimeyi veya kavramı kabul edilenin dışında başka anlamlara gelecek biçimde kullanma" olarak tanımlanmaktadır.⁵ Aydın'a göre metafor,⁶ bir kavramı, kelimeyi, terimi, olguyu daha iyi anlatmak için, başka bir anlamda olan bir sözcükle ilgi kurarak benzetme yoluyla kullanmadır. Lakoff ve Johnson'a göre⁷ "metaforun özü bir tür şeyi başka bir şeye göre anlamak ve tecrübe etmektir." Başka bir ifade ile, benzemez iki kavram, olgu vb. arasında bir ilişki kurarak belli bir zihinsel şemanın başka bir zihinsel şema üzerine yansıtılarak aktarılmasıdır. Örneğin X olgusunun Y olgusu gibi olduğunu açık veya örtük bir biçimde belirtilmesidir.⁸ Metafor ile anlatılmak istenen kavram, onunla ilişki kurulan başka bir kavramla anlatılmaya çalışılır ve konu daha iyi anlaşılmış olur.⁹ Böylece algısal benzerlik olan bir objeden diğerine geçen anlam transferi yapılmış

³ Gökhan Yavuz Demir, *Çevirenin Önsözü*. G. Lakoff ve M. Johnson. Metaforlar: Hayat, Anlam ve Dil. İstanbul: Paradigma Yayıncılık, 2005, s. 13.

⁴ İbrahim Hakkı Aydın, "Bir felsefi metafor yolda olmak", *Dinbilimleri Akademik Araştırma Dergisi*, 6 (4), 2006, s. 10.

⁵ TDK, *Türkçe Sözlük*, Ankara: Türk Dil Kurumu, 2011, s. 1461.

⁶ İbrahim Hakkı Aydın, "Bir felsefi metafor yolda olmak", s. 10.

⁷ George Lakoff ve Mark Johnson, *Metaforlar: hayat, anlam ve dil* (Çev. Gökhan Yavuz Demir). İstanbul: Paradigma Yayıncılık, 2005, s. 27.

⁸ Ahmet Saban, "İlköğretim I. kademe öğretmen ve öğrencilerinin bilgi kavramına ilişkin sahip oldukları zihinsel imgeler", *İlköğretim Online*, 7 (2), 2008, s. 422.

⁹ Mustafa Çelikten, "Kültür ve öğretmen metaforları", *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21 (2), 2006, s. 270.

7. OTURUM

Yaz Kur'an Kursu Öğrencilerinin "Cami" Ve "Din Görevlisi" Kavramlarına İlişkin Metaforları

Şuayip ÖZDEMİR
Tuncay KARATEKE

olur.¹⁰ Metaforda benzetme vardır¹¹; fakat Türkçedeki benzetme-
den farklı olarak metafor daha çok zihinsel ve düşünsel kavrayış
sistemimizi simgelemek için kullanılmaktadır.¹² Bu anlamıyla meta-
forlar incelenmek istenen kavramın, olgunun vs. nasıl algılandığını
ortaya çıkarmaya katkı sağlar.¹³

Metafor üzerine, sosyal bilimlerin değişik disiplinlerinde
1980'lerden bu yana çok sayıda araştırma yapılmıştır.¹⁴ Literatür
incelendiğinde örgün eğitimin farklı sınıf düzeylerinde "öğretmen"
ve okul kavramına¹⁵ yönelik çeşitli metafor çalışmaları yapıldığı
görülmektedir.

Cami ve Kur'an kursları, Türkiye'de bireylerin din eğitimi al-
dığı yaygın din eğitimi kurumlarındanıdır.¹⁶ Bu alanla ilgili yapılan
araştırmalar incelendiğinde yaz öğrencilerinin cami ve din görevlisi
kavramlarına ilişkin metaforik algılarına yönelik çalışmalara rast-
lanmamıştır.

Örgün ve yaygın eğitim içerisinde din eğitimi alan bireylerin
duygu ve düşüncelerinin şekillenmesinde, etkili din eğitim ve
öğretiminin sürdürülmesinde bu görevi üstlenen eğitimciler ve
görevliler önemli rol ve sorumluluklara sahiptir. Din eğitimi ve
öğretimi faaliyetlerinin yerine getirilmesi sırasında, metaforlardan,
öğrenci, din eğitimcisi, din eğitimi verilen kurumların yönetici ve
ailelerinin duygu ve düşüncelerini anlamayı kolaylaştırmada ve
çözüm bulmayı sağlamada yararlanılabilir. Metaforlar bireylerin
dış dünyalarını algılamalarının sözel dışavurumları olduğu için,
kavram algılarını açığa çıkarmak için kullanılabilir en etkili
yapılardır.¹⁷ Metaforların bu özelliği, cami ve cami görevlilerinin,

¹⁰ Çetin Semerci, "Program geliştirme" kavramına ilişkin metaforlarla yeni ilköğretim programla-
rına farklı bir bakış", *Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 31 (2), 2007, s. 126.

¹¹ Ali Balci, Eğitim örgütlerinde yeni bakış açıları, *Kuram-Araştırma İlişkisi II. Kuram ve Uygula-
mada Eğitim Yönetimi*, (33), 2003, s. 30.

¹² Demir, *Çevirenin Önsözü*, s. 12; Ahmet Saban, "Okula ilişkin metaforlar", *Kuram ve Uygulama-
da Eğitim Yönetim, Yaz*, (55), 2008, s. 460.

¹³ Yusuf Cerit, "Öğrenci ve yöneticilerin müdür kavramı ile ilgili metaforlara ilişkin görüşleri",
Eğitim ve Bilim, 23 (147), 2008, s. 6.

¹⁴ Ali Yıldırım ve Hasan Şimşek, *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (6. baskı). Ankara:
Seçkin Yayıncılık, 2011, 210.

¹⁵ Ramazan Ertürk, "İlkokul öğrencilerinin "Öğretmen" kavramına ilişkin metaforik algıları",
E-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi, 8 (3x), 2017; Öznur Tulunay Ateş, Öğrencilerin
öğretmen ve okul metaforları. *Uluslararası Güncel Eğitim Araştırmaları Dergisi*, (UGEAD),
2 (1), 2016; Saban, "Okula ilişkin metaforlar", 2008; Ahmet Nalçacı ve Fatih Bektaş, "Öğ-
retmen adaylarının okul kavramına ilişkin algıları", *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim
Fakültesi Dergisi*, 13 (1), 2012; Rebecca L. Oxford vd., "Clashing metaphors about classroom
teachers: Toward a systematic typology fort he language teaching field". *System*, 1998.

¹⁶ İbrahim Aşlamacı, *Paydaşlarına göre imam hatip ortaokullarında din eğitimi*, İstanbul: De-
ğerler Eğitimi Merkezi Yayınları, 2017, s. 149; Tuncay Karateke, "İmam hatip lisesi öğrenci-
lerinin sorun ve beklentileri (Batman İli Örneği)", *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
Felsefe ve Din Bilimleri Anabilim Dalı Din Eğitimi Bilim Dalı*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans
Tezi. 2010, s. 51.

¹⁷ Mikail Yalçın ve Aysun Enginer, İlköğretim okullarında okul müdürüne ilişkin metaforik al-
gılar 1. *Öğretmen Eğitimi ve Eğitimcileri Dergisi*, 1 (2), 2012, s. 232.

7. OTURUM

Yaz Kur'an Kursu Öğrencilerinin "Cami" Ve "Din Görevlisi" Kavramlarına İlişkin Metaforları

Suayip ÖZDEMİR
Tuncay KARATEKE

yaz Kur'an kursu öğrencileri tarafından nasıl algılandıklarının ortaya çıkarılmasında bir araç olarak kullanılabilmesine imkan vermektedir. İbadet ve eğitim mekanı olarak faaliyet gösteren camilerin ve bu kurumsal yapının en önemli unsuru olan din görevlilerinin yaz Kur'an kursu öğrencileri tarafından nasıl algılandıklarının belirlenmesinde metaforlar bir araç olarak kullanılabilir.

Bu araştırma ise, yaz Kur'an kursu öğrencilerinin cami ve din görevlisi metaforlarını saptamak ve yaz Kur'an kurslarındaki eğitim ve öğretim faaliyetlerinin etkili şekilde sürdürülmesine katkıda bulunmak amacıyla yönelik olarak yapılmıştır. Bu genel amaç çerçevesinde aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Yaz Kur'an kurslarına devam eden öğrencilerin cami ve din görevlisi kavramına ilişkin sahip oldukları metaforlar nelerdir?
2. Bu metaforlar ortak özellikleri bakımından hangi kavramsal kategoriler altında toplanabilir?
3. Bu kavramsal metaforlar/kategoriler katılımcıların cinsiyeti açısından farklılık göstermekte midir?

Yöntem

Araştırmanın Deseni

Yaz Kur'an kursu öğrencilerinin "cami" ve "din görevlisi/imam-müezzin" kavramlarına ilişkin sahip oldukları metaforları belirlemeyi amaçlayan bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden olgubilim (phenomenology) deseni kullanılmıştır. Olgubilim deseni, farkında olunan fakat mahiyeti tam olarak anlaşılmayan bu yüzden de derinlemesine ve ayrıntılı olarak bilinmeyen olgulara odaklanmaktadır. Olgular, olaylar, deneyimler, algılar, yönelimler, kavramlar gibi çeşitli durumlarda ortaya çıkabilmektedir.¹⁸

Çalışma Grubu

Bu araştırma 2018 yaz Kur'an Kursu döneminde Elazığ ilinde kursa devam eden 467 öğrencinin katılımıyla gerçekleşmiştir. Bu katılımcılardan 45 tane öğrencinin formu boş veya yetersiz olduğundan çalışma grubuna dahil edilmemiştir. Yaz Kur'an kursu öğrencilerinin demografik özelliklerine ilişkin bilgiler Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1: Katılımcı Öğrencilerin Demografik Özelliklerine Ait Frekans ve Yüzde Dağılımları

Demografik Özellikler		f	%
Cinsiyet	Erkek	256	54,82
	Kız	212	45,40
Toplam		467	
Örgün Eğitim Sınıf Düzeyi	İlk Okul	162	34,69
	Ortaokul	305	65,31
Toplam		467	100

Tablo 1 de görüldüğü gibi katılımcıların % 54,82'si erkek, % 45,40'ı kız; % 34,69'u ilköğretim, % 65, 31'i ortaokul öğrencisinden oluşmaktadır.

Verilerin Toplanması

Yaz Kur'an kursu öğrencilerinin "cami" ve "din görevlisi" kavramına ilişkin sahip oldukları metaforları ortaya çıkarmak için 1- "Cami.....gibidir, çünkü.....", 2- "Din görevlisi (imam-müezzin).... gibidir, çünkü..." ifadesinin yazılı olduğu formu doldurmaları istenmiştir.

Verilerin Analizi

Yaz Kur'an kursu öğrencilerinin ürettikleri metaforlar 1- kodlama ve ayıklama, 2- metaforları derleme, 3- kategori geliştirme, 4- geçerlilik ve güvenilirlik aşaması, 5- frekans ve yüzdelerin hesaplanması olmak üzere 5 aşamada analiz edilmiştir. Birinci aşamada, öğrenciler tarafından ifade edilen metaforlar kodlanmış ve boş bırakılan veya metafor imgesi bulunmayan kağıtlar ayıklanarak kapsam dışı bırakılmıştır (f= 45). İkinci aşamada öğrencilerin yazılı ifadeleri incelenerek numaralandırılmış ve "cami" ile ilgili 38 "din görevlisi" ile ilgili 62 metafor imgesi toplanmıştır. Üçüncü aşamada, öğrenciler tarafından ifade edilen metafor imgeleri sahip oldukları özellikler bakımından incelenerek belirli kategoriler altında belirlenmeye çalışılmıştır. Yapılan değerlendirme sonucunda "camiyle ilgili 5, din görevlisiyle ilgili 6 kategori oluşturulmuştur. Dördüncü aşamada yapılan işlemler ayrıntılı olarak rapor haline getirilmiş ve uzman görüşüne sunulmuştur. Son aşamada ise frekans ve yüzdelere hesaplanmıştır.

Ayrıca verilerin analizinde kolaylık sağlaması için üretilen metaforların kime ait olduğu kodlanmıştır. Bu doğrultuda kız ve erkek öğrenci grubu ayrı ayrı kodlanmış, kız öğrenciler için "KÖ", erkek öğrenciler için "EÖ" şeklinde kod belirlenmiştir. Örneğin "179KÖ" ifadesi kız öğrenciye ait 179 formu ifade etmektedir.

7. OTURUM

Yaz Kur'an Kursu Öğrencilerinin "Cami" Ve "Din Görevlisi" Kavramlarına İlişkin Metaforları

Şuayip ÖZDEMİR
Tuncay KARATEKE

Bulgular

Bu bölümde çalışma grubundaki yaz Kur'an kurs öğrencilerinin "cami" ve "din görevlisi" kavramıyla ilgili oluşturdukları metaforlara ve bu metaforların kategorilere ayrılması ile oluşturulan bilgilere yer verilmiştir. Ayrıca, öğrencilerin metaforlarla ilgili cümlelerinden de doğrudan alıntılar yapılmıştır.

Öğrencilerin "cami" kavramı ile ilgili oluşturdukları metaforların frekans ve yüzdesi aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 2: Yaz Kur'an Kursu Öğrencilerinin "Cami" Kavramına İlişkin Oluşturdukları Metaforların Frekans ve Yüzde Dağılımları

Metafor Adı	f	%	Erkek	Kız	Metafor Adı	f	%	Erkek	Kız
Ev(imiz)	175	37,47	114	61	Ayrı bir dünya	1	0,21	1	
Okul	127	27,19	58	69	Bahçemiz	1	0,21	1	
Allah'ın evi	69	14,78	45	24	Bina	1	0,21		1
İbadet yeri	13	2,78	4	9	Cennet kapısı	1	0,21	1	
Cennet	9	1,93	7	2	Cemaatle namaz kılınan yer	1	0,21		1
Huzur veren yer	8	1,71		8	Çiçek	1	0,21		1
Saray	8	1,71	4	4	Dağ	1	0,21		1
İslam Evi	5	1,07	5		Ders alma yeri	1	0,21	1	
İlim Yuvası	5	1,07	3	2	Halı saha	1	0,21	1	
Güzel bir yer	5	1,07	3	2	Hayat	1	0,21	1	
Kur'an öğrenilen yer	4	0,86		4	Huzur evi	1	0,21		1
Kur'an kursu	4	0,86		4	Kütüphane	1	0,21	1	
Namaz kılma yeri	4	0,86	1	3	Kreş	1	0,21		1
Eğitim yeri	3	0,64	1	2	Kur'an okumak	1	0,21	1	
Dünya	2	0,43		2	Lokanta	1	0,21		1
Güvenilir bir yer	2	0,43		2	Meleklerin toplandığı yer	1	0,21		1
Huzur Yeri	2	0,43	2		Müminlerin evi	1	0,21		1
Nur bahçesi	2	0,43		2	Öğretim Evi	1	0,21		1
Allah ile konuşmak	1	0,21		1	Park	1	0,21		1

Araştırmada elde edilen bulgulara genel olarak bakıldığında, 467 yaz Kur'an kursu öğrencisi tarafından "cami" kavramı ile ilgili olarak toplam 38 adet geçerli metafor üretilmiştir. 38 metafordan 4

tanesi 10'un üzerinde katılımcı tarafından üretilmiştir. 34 metafor ise 10'dan daha az sayıda katılımcı tarafından üretilmiştir. Yukarıdaki tabloda da görüldüğü gibi öğrencilerin ürettikleri metaforlar içerisinde ilk sırayı "ev/imiz (f=175) metaforu oluşturmaktadır. 10'un üzerindeki öğrenci tarafından üretilen diğer metaforlar ise "okul (f=127), Allah'ın evi (f=69) ve ibadet yeri (f=13)" metaforlarıdır. Araştırmada elde edilen metaforlardan 20 tanesi ise sadece bir katılımcı tarafından üretilmiştir.

Erkek ve kız öğrencilerin ürettikleri metaforlar arasında ise farklılıklar bulunmaktadır. Erkek öğrenciler "cami" kavramı ile ilgili toplamda 21 metafor üretirken, kız öğrenciler 28 metafor üretmişlerdir.

Erkeklerden farklı olarak kız öğrenciler, "Huzur veren yer (f=8)", "Kur'an öğrenilen yer (f=4)", "Kur'an kursu (f=4)", "güvenilir bir yer (f=2)", "nur bahçesi (f=2)", "Allah ile konuşmak (f=1)", "bina (f=1)", "cemaatle namaz kılınan yer (f=1)", "çiçek (f=1)", "dağ (f=1)", "huzur evi (f=1)", "kreş (f=1)", "lokanta (f=1)", "meleklerin toplandığı yer (f=1)", "müminlerin evi (f=1)", "öğretim evi (f=1)", "park (f=1)" metaforlarını üretmişlerdir. Erkek öğrenciler en fazla cami için "ev (f=114)" metaforu üretirken; kızların en fazla ürettiği metafor "okul" olmuştur.

Çalışma grubundaki öğrencilerin camiyle ilgili oluşturdukları metaforlar 5 kategoride toplanmıştır. Araştırmada camiye ilişkin metaforların kategorileri ve metaforlara ilişkin örnek cümleler Tablo 3 de, oluşturulan kategorilerin frekans ve yüzdeleri Tablo 4'de verilmiştir.

Tablo 3: Cami Kategorilerine Ait Metaforlar ve Örnek Cümleler

☞ Cami Metaforları

1. İbadet ve eğitim yeri olarak cami: Okul (127), Allah'ın evi (69), ibadet yeri (13), cennet (9), İslam evi (5), ilim yuvası (5), namaz kılma yeri (4), Kur'an öğrenilen yer (4), Kur'an kursu (4), eğitim yeri (3), Kur'an okumak (1), cemaatle namaz kılınan yer (1), Allah ile konuşmak (1), öğretim evi (1), ders alma yeri (1), Kütüphane (1), Kreş (1), bina (1), hayat (1), cennet kapısı (1).

- İslam evi: Kur'an öğrenme yeri (29 EÖ).
- Okul: Camide Kur'an'ı, elif-ba'yı, din ile alakalı şeyleri öğreniriz (74EÖ).
- Okul: Okulun olduğu yerde hoca, öğretmen var, tahta kalemi sınıf var (61KÖ).
- Öğretim evi: Bize çok şey öğretir (203KÖ).
- İlim Yuvası: İlim ve dersin olduğu bir yerdir (33EÖ).

7. OTURUM

Yaz Kur'an
Kursu
Öğrencilerinin
"Cami" Ve "Din
Görevlisi"
Kavramlarına
İlişkin
Metaforları

Şuayip ÖZDEMİR
Tuncay KARATEKE

- Eğitim yeri: Camide eğitim alıyoruz, bize ders veriliyor (69KÖ).
- Cennet: Caminin içine girip, namaz kılıp, Kur'an okuyarak cennete gidebiliriz (232EÖ).
- Allah'ın evi: İbadetlerimizi yaptığımız yerdir (46EÖ).
- İbadet yeri: İnsanlar orada namaz kılar, ezan okur, Kur'an okur, dinimizi öğrenir (75EÖ).

2. Güven ve huzur veren yer olarak cami: Ev (175), Huzur veren yer (8), Saray (8), Güzel bir yer (5), nur bahçesi (2), Güvenilir bir yer (2), dünya (2) huzur evi (1), çiçek (1), Huzur yeri (2), bahçemiz (1), ayrı bir dünya (1).

- Ev: Burada kendimi rahat hissederim (2EÖ). Kendimi orada huzur ve güvende hissederim (154KÖ).
- Güvenilir bir yer: Ev gibi rahat olduğumuz için güvenilirdir (2KÖ). Orada kendimi güvende hissederim (8KÖ).
- Dünya: bize huzur verir.
- Huzur veren yer: Cami bize rahatlık ve huzur verdiği için (5KÖ). Namaz kılıp Kur'an okuduğumuzda içimiz huzurla doluyor (34KÖ).
- Saray: Oraya girince rahatlarım, bu yüzden burayı severim (4KÖ).
- Nur bahçesi: Çok güzel bir yerdir. İçinde Kur'an-ı kerim okunur ve namaz kılınır (171KÖ).

3. Eğlenen mekan olarak cami: Halı saha (1), Lokanta (1), park (1).

- Halı saha: Maç yapıyoruz (201EÖ).
- Park: Camide çok eğleniriz (151EÖ).
- Lokanta: Her zaman camide kahvaltı yapıyoruz (172KÖ).

4. Müslümanların toplandığı yer olarak cami: Müminlerin evi (1), Meleklerin toplandığı yer (1).

- Müminlerin evi: Bütün din kardeşlerimizle bir araya geldiklerimiz yerdir (150 KÖ).

5. Dinin temsili olarak cami: Dağ (1).

Dağ: Hiçbir zaman yıkılmaz (112KÖ). **Tablo 4:** Cami Kavramına İlişkin Oluşturulan Kategoriler

Cami Kategorileri		f	%	Erkek f / %		Kız f / %	
1	İbadet ve eğitim yeri olarak	253	54,18	129	50,59	124	58,49
2	Güven ve huzur veren bir yer olarak	208	44,54	125	49,02	83	39,15
3	Eğlenilen mekan olarak	3	0,64	1	0,39	2	0,94
4	Müslümanların toplandığı yer	2	0,43			2	0,94
5	Dinin temsili olarak cami	1	0,21			1	0,47
Toplam		467	100	255	100	212	100

Tablo incelendiğinde, öğrencilerin oluşturduğu metaforların 5 kategoride toplandığı görülmektedir. Öğrenciler tarafından oluşturulan metaforların % 54,18'inin (253) ibadet ve eğitim yeri olarak cami, % 38,33'ünün (179) güven veren bir mekan olarak cami, % 6,21'inin (31) güzel ve huzur veren yer olarak cami kategorilerinde yer aldıkları görülmektedir. Öğrencilerin oluşturdukları metaforlar çerçevesinde oluşturulan kategorilere göre cami kavramının öğrenciler tarafından en çok ibadet ve eğitim yeri ve güven veren bir mekan olarak algılandığı ifade edilebilir. Dikkat çeken bir diğer bulgu ise yaz Kur'an kursu öğrencilerinin camiye olumsuz bir metafor ile ifade etmemeleridir.

Tablo 5: Yaz Kur'an Kursu Öğrencilerinin "Din Görevlisi/İmam-Müezzin" Kavramına İlişkin Oluşturdukları Metaforların Frekans ve Yüzde Dağılımları

Metafor Adı	f	%	Erkek	Kız	Metafor Adı	f	%	Erkek	Kız
Öğretmen	166	35,55	111	55	Camiye çağıran kişi	1	0,21		1
Hoca	64	13,70	25	39	Cennetlik insan	1	0,21		1
Baba	47	10,06	33	14	Cenneti anlatan kişi	1	0,21		1
Arkadaş	22	4,71	19	3	Cenneti müjdeleyen	1	0,21		1
Anne-baba	18	3,85	3	15	Çalışan	1	0,21	1	
Abi	14	3	10	4	Dini anlatan kişi	1	0,21		1
Melek	12	2,57	3	9	Doktor	1	0,21		1
İyi biri	12	2,57	6	6	Doğru biri	1	0,21	1	
Namaz kıldırان kişi	10	2,14		10	Düşman	1	0,21		1
Nurlu biri	8	1,71		8	Gardiyan	1	0,21	1	
Ağaç	8	1,71	7	1	Google	1	0,21	1	
Ezan okuyan kişi	7	1,50		7	Gül	1	0,21	1	

7. OTURUM

Yaz Kur'an Kursu Öğrencilerinin "Cami" Ve "Din Görevlisi" Kavramlarına İlişkin Metaforları

Şuayip ÖZDEMİR
Tuncay KARATEKE

Polis	6	1,28	5	1	Hafız	1	0,21	1	
Ayna	5	1,07	2	3	İnternet	1	0,21	1	
Dedem	5	1,07		5	İslam	1	0,21		1
Dostum	4	0,86	3	1	Kardeşim	1	0,21	1	
Dini anlatan kişi	4	0,86		4	Koruma	1	0,21	1	
Kur'an okutan kişi	3	0,64	1	2	Merhametli	1	0,21	1	
Cami hocası	3	0,64	2	1	Meyve çekirdeği	1	0,21		1
Kitap	3	0,64	3		Öğretici bir kimse	1	0,21	1	
Okul müdürü	2	0,43		2	Öğretici	1	0,21	1	
Işık	2	0,43		2	Peygamber	1	0,21		1
Dinimizi koruyan insanlr	2	0,43	2		Sahabe	1	0,21		1
Çiçek	2	0,43	1	1	Sahtekar	1	0,21		1
Avcı	1	0,21	1		Sert biri	1	0,21		1
Amca	1	0,21	1		Simitçi	1	0,21	1	
Ahlaklı	1	0,21		1	Su	1	0,21	1	
Bilgisayar	1	0,21	1		Şefkatli	1	0,21	1	
Bilim adamı	1	0,21		1	Temiz kalpli	1	0,21		1
Büyük adam	1	0,21		1	Zeka küpü	1	0,21	1	
Camiyi sevdiren kişi	1	0,21		1	Toplam	467 / 100	255	212	
Cami	1	0,21		1					

Tablo incelendiğinde yaz Kur'an kursu öğrencilerinin "din görevlisi/imam-müezzin" kavramını ifade etmek için 62 metafor ürettikleri görülmektedir. Öğrenciler "din görevlisi/imam-müezzin kavramını" en çok öğretmen (166), hoca (64), baba (47), arkadaş (22) metaforlarına benzettikleri görülmektedir. Kız ve erkek öğrencilerin "din görevlisi/imam-müezzin" kavramına ilişkin en çok ürettikleri metaforların ilk üçü benzerdir ve öne çıkan metafor öğretmendir. İkinci sırada en çok üretilen metafor erkeklerde baba (33) iken, kızlarda hoca (39) metaforudur.

Çalışma grubundaki öğrencilerin din görevlisi ile ilgili oluşturdıkları metaforlar 6 kategoride toplanmıştır. Araştırmada din görevlisine ilişkin metaforların kategorileri ve metaforlara ilişkin örnek cümleler Tablo 6 da, oluşturulan kategorilerin frekans ve yüzdeleri Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 6: Din Görevlisi Kategorilerine Ait Metaforlar ve Örnek Cümleler

1. Eğitimci ve ibadetleri yap(tır)an olarak: Öğretmen (166), hoca (64), namaz kıldırان kişi (10), ağaç (8), ezan okuyan kişi (7), ayna (5), dini anlatan kişi (4), Kur'an okutan kişi (3), cami hocası (3), ışıık (2), dinimizi koruyan insanlar (2), amca (1), büyük adam (1), cami (1), camiye sevdiren kişi (1), camiye çağırان kişi (1), cenneti anlatan kişi (1), cenneti müjdeleyen (1), öğretici (1), çalışan (1), dini anlatan kişi (1), doktor (1), gül (1), kardeşim (1), meyve çekirdeğı (1), öğretici bir kimse (1), peygamber (1), sahabe (1), simitçi (1).

- Öğretmen: Bize Kur'an öğretiyor (9EÖ). İnsanlara dinle ilgili bilgi veriyor (188KÖ).
- Hoca: Kur'an öğretir.
- Ağaç: Ağaç bize meyva verir, hoca da bize ders verir.
- Dinimizi koruyan insanlar: Onlar ezan okur, Kur'an okur, öğretir, dinimizi öğretir (75EÖ).

2. Seven ve sevilen biri olarak: Baba (47), Anne-baba (18), arkadaş (22), abi (14), melek (12), iyi biri (12), okul müdürü (2).

- Baba: Onu çok seviyorum (3EÖ). Hocamı çok severim, o da beni çok sever (4KÖ).
- Anne-baba: Bizi sever ve hep yardım eder (2KÖ).
- Arkadaş: Çok cana yakın olduğı için
Melek: Çok iyi olduğı için (174EÖ).

3. İyi bir insan olarak: Nurlu biri (8), dostum (4), çiçek (2), ahlaklı (1), cennetlik insan (1), doğru biri (1), İslam (1), merhametli (1), su (1), şefkatli (1), temiz kalpli (1).

- Nurlu biri: Temiz kalplidir (167KÖ).
- Dostum: İletişimimiz çok iyidir (173EÖ).
- Çiçek: Çiçekler gibi saf ve temiz (129KÖ).
- Su: İçi dışı temizdir (209EÖ).

4. Sevilmeyen ve cezalandırان biri olarak: Polis (6), avcı (1), düşman (1), gardiyan (1), sahtekar (1), sert biri (1).

- Polis: Okuyamadığımızda bize bağıırır.
- Düşman: Erkekleri sevmiyor (169 KÖ).
- Gardiyan: Bir alandan gerisine izin vermez (140EÖ).

5. Bilgili biri olarak: Kitap (3), bilgisayar (1), bilim adamı (1), Google (1), hafız (1) internet (1), koruma (1), zeka küpü (1).

- Kitap: Her şeyi bilir (188EÖ).
- Bilgisayar: Her şeyi bilendir (170EÖ).

6. Yaşlı biri olarak: Dedem (5).

- Dedem: Yaşlı olduğu için (177KÖ).

Tablo 7: Din görevlisi/İmam-Müezzin Kavramına İlişkin Oluşturulan Kategoriler

Din Görevlisi Kategorileri		f	%	Erkek f / %		Kız f / %	
1	Eğitimci ve ibadetleri yap(tır)an olarak	292	62,53	157	61,57	135	63,68
2	Seven ve sevilen biri olarak	127	27, 19	74	29,02	53	25
3	İyi bir insan olarak	22	4, 71	8	3,14	14	6,60
4	Sevilmeyen ve cezalandırıcı biri olarak	11	2, 36	7	2,75	4	1,89
5	Bilgili biri olarak	10	2, 14	9	3,53	1	0,47
6	Yaşlı biri olarak	5	1, 07	-		5	2,36

Tablo 7'deki veriler incelendiğinde din görevlisiyle ilgili eğitimci ve ibadetleri yap(tır)an olarak din görevlisi algısının (f=292); (% 62,53) yüksekliği dikkat çekmektedir. Başka bir ifade ile çalışmada grubundaki öğrencilerin yarıdan fazlası din görevlisini eğitimci ve ibadet merkezli biri olarak değerlendirmektedir. İkinci sırada ise din görevlisi, seven ve sevilen biri olarak (f=127); (% 27, 19) görülmektedir. Öğrenciler içerisinde din görevlisini sevmeyen ve cezalandırıcı biri olarak görenlerin oranı ise (f=11) % 2,14'dür. Bu oran genel olarak değerlendirildiğinde düşük gibi görünse de, din eğitimi gibi hassas bir konuda istenmeyen bir durum olarak değerlendirilebilir.

☞ Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Yaz Kur'an kursu öğrencilerinin cami ve din görevlisi kavramına ilişkin sahip oldukları metaforları ortaya çıkarma amacıyla yapılan bu çalışmada öğrencilerin metafor ifadeleri genel olarak değerlendirildiğinde; cami ile ilgili ev(imiz) (f=175), din görevlisi ile ilgili ise öğretmen (f=166) metaforlarının frekansının yüksek olduğu görülmüştür.

Öğrencilerin ürettikleri metafor ifadeleri kategorilere ayrıldığında, cami ile ilgili ibadet ve eğitim yeri (f=253; % 54,18) ve güven veren bir mekan (f=179; % 38,33), din görevlisi ile ilgili ise, eğitimci ve ibadetleri yap(tır)an (f=292; % 62, 53) ve seven ve sevilen (f=127; % 27, 19) biri bulgularının ortaya çıktığı görülmektedir. Bu bulgular genel olarak değerlendirildiğinde yaz Kur'an kursu öğrencilerinin, din görevlisi ve caminin eğitim, ibadet, sevgi ve güven verme yönlerini vurguladığı ve cami ve din görevlisi ile ilgili olumlu düşüncelere sahip olduğu görülmektedir.

Araştırmanın bulgularında cinsiyet faktörünün yaz Kur'an kursu öğrencilerinin metafor ifadeleri üzerinde etkili olduğu, cami ile

ilgili olarak kızlarda okul (f=69) metaforu ilk sırada yer alırken, erkeklerde ev(imiz) (114) metaforunun ilk sırada yer aldığı görülmüştür. Camiyle ilgili oluşturulan kategorilerde, caminin ibadet ve eğitim yeri olarak görülmesi kız öğrencilerde % 58, 49 iken, erkek öğrencilerde bu oran % 50, 59'dur. Dolayısıyla kız öğrencilerin camiye ibadet ve eğitim yeri olarak görmesi erkek öğrencilere göre daha fazladır. Yine kız öğrencilerin din görevlilerini eğitimci ve ibadetleri yap(tır)an olarak algılama oranı % 63, 68 iken, erkeklerde bu oran % 61, 57'dir. Bu bulgular çerçevesinde kız öğrencilerin cami ve din görevlisi kavramını eğitim ve ibadet kavramlarıyla daha fazla ilişkilendirdikleri söylenebilir.

Öneriler

- Yaz Kur'an kursu öğrencilerinin camiye daha çok bir eğitim mekanı, din görevlisini de öğretmenle ilişkilendirmiş olmaları, mekanın eğitim fonksiyonlarını ön plana çıkarmaktadır. Bu sonuçtan hareketle din görevlilerinin eğitimci yönlerini geliştirici seminer, hizmet içi eğitim kurslarına ağırlık verilmesinin faydalı olacağı söylenebilir.

- Metaforlar din eğitimi gören bireylerin eğitimi esnasında belli olgulara ilişkin sahip oldukları algıları açığa çıkarmada, anlamada etkili bir araç olabilir. Bu nedenle, din eğitimi yapılan kurumlarda, din eğitimiyle ilgili farklı kavram ve olgulara (örneğin, ilahiyat hocası, Kur'an kursu hocası, İmam Hatip Lisesi, Din kültürü ve ahlak bilgisi öğretmeni, cami cemaati, vb kavramlara) ilişkin metafor üretmeye yönelik çalışmalar yapılabilir. Böylece din eğitiminin daha etkili ve verimli şekilde yürütülmesine katkı sağlanabilir.

❧ KAYNAKÇA

- Aşlamacı, İbrahim, *Paydaşlarına göre imam hatip ortaokullarında din eğitimi*, İstanbul: Değerler Eğitimi Merkezi Yayınları. 2017.
- Aydın, İ. Hakkı, "Bir felsefi metafor yolda olmak", *Dinbilimleri Akademik Araştırma Dergisi*, 6 (4), 2006, ss. 9-22.
- Balcı, Ali, "Eğitim örgütlerinde yeni bakış açıları", *Kuram-Araştırma İlişkisi II. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, (33), 2003, ss. 26-61.
- Cerit, Yusuf, "Öğrenci ve yöneticilerin müdür kavramı ile ilgili metaforlara ilişkin görüşleri", *Eğitim ve Bilim*, 23 (147), 2008, ss. 3-13.
- Çelikten, Mustafa, "Kültür ve öğretmen metaforları", *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21 (2), 2006, ss. 269-283.
- Demir, G. Yavuz, *Çevirenin Önsözü*. G. Lakoff ve M. Johnson. Metaforlar: Hayat, Anlam ve Dil. İstanbul: Paradigma Yayıncılık, 2005.
- Ertürk, Ramazan, "İlkokul öğrencilerinin "Öğretmen" kavramına ilişkin metaforik algıları", *E-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 8 (3x), 2017, ss. 1-15.

7. OTURUM

Yaz Kur'an Kursu Öğrencilerinin "Cami" Ve "Din Görevlisi" Kavramlarına İlişkin Metaforları

Şuayip ÖZDEMİR
Tuncay KARATEKE

- Karateke, Tuncay, "İmam hatip lisesi öğrencilerinin sorun ve beklentileri (Batman İli Örneği)", *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Felsefe ve Din Bilimleri Anabilim Dalı Din Eğitimi Bilim Dalı*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2010.
- Lakoff, George ve Johnson, Mark, Metaforlar: hayat, anlam ve dil Çevre. Gökhan Yavuz Demir]. İstanbul: Paradigma Yayıncılık, 2005.
- Nalçacı, Ahmet ve Bektaş, Fatih, "Öğretmen adaylarının okul kavramına ilişkin algıları", *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13 (1), 2012, ss. 239-258.
- Oxford, Rebecca. L-Tomlinson, Stephen-Barcelos, Ana-Harrington, Cassandra- Lavine, Roberta Z.- Saleh, Amany & Longhini, Ana, "Clashing metaphors about classroom teachers: Toward a systematic typology fort he language teaching field". *System*, 1998, ss. 26, 3-50.
- Saban, Ahmet, "İlköğretim I. kademe öğretmen ve öğrencilerinin bilgi kavramına ilişkin sahip oldukları zihinsel imgeler", *İlköğretim Online*, 7 (2), 2008, 421-455.
- Saban, Ahmet, "Okula ilişkin metaforlar", *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetim*, Yaz, (55), 2008, ss. 459-496.
- Semerci, Çetin, " 'Program geliştirme' kavramına ilişkin metaforlarla yeni ilköğretim programlarına farklı bir bakış", *Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 31 (2), 2007, ss. 125-140.
- TDK. *Türkçe Sözlük*. Ankara: Türk Dil Kurumu, 2011.
- Tulunay Ateş, Öznur, "Öğrencilerin öğretmen ve okul metaforları". *Uluslararası Güncel Eğitim Araştırmaları Dergisi*, (UGEAD), 2 (1), 2016, ss. 78-93.
- Yalçın, Mikail ve Enginer, Aysun, "İlköğretim okullarında okul müdürüne ilişkin metaforik algılar 1", *Öğretmen Eğitimi ve Eğitimcileri Dergisi*, 1 (2), 2012, ss. 229-256.
- Yıldırım, Ali ve Şimşek, Hasan, *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (6. baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2011.